

HISTORISCHE VERENIGING 'DE SMILDE'

DEZE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT ONDER VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR.

juni 2016

Nieuwsbrief 50

Foto's:

De foto's komen uit aan ons beschikbaar gestelde collecties.

Nieuwe verenigingsruimte

Bij de oprichting van de Historische Vereniging De Smilde was er nog geen eigen verenigingsruimte, terwijl er wel vergaderd moest worden om de vereniging structuur en een 'gezicht' te geven. Stoffer Nobbe, onze toenmalige penningmeester, stond niet toe dat er in horecagelegenheden werd vergaderd. Hij vond dat er in dat soort gelegenheden geen zwaarwichtige besluiten genomen konden worden. Een andere reden was wellicht dat er nog maar weinig leden waren en er onvoldoende pecunia in kas was; we moesten zuinig zijn. Deze laatste reden ligt dicht bij de waarheid dan de eerste. Om de beurt werd er bij de bestuursleden thuis vergaderd en met negen bestuursleden waren dit aardig wat mensen over de vloer. Na ongeveer twee jaar konden we tegen een redelijke huursom een kamer in Villa Maria huren. Deze werd gebruikt door bestuur en werkgroepen voor hun vergaderingen. Voor eventuele activiteiten was daar onvoldoende ruimte. Het was echter de wens om meer leden bij de historie van de voormalige gemeente Smilde te betrekken en te enthousiasmeren om ter plekke in een 'eigen' ruimte die geschiedenis te onderzoeken. Wel zijn we inmiddels in het bezit van een archief met interessant materiaal over tal van onderwerpen, die ons ruimhartig door bedrijven, instellingen en particulieren in de loop der jaren zijn geschonken. Tot op heden ligt dit materiaal in de kelder opgeslagen en is niet voor iedereen

toegankelijk. De bedoeling is om het archief te digitaliseren en op die wijze beschikbaar te stellen voor alle leden.

Sinds begin dit jaar heeft de vereniging de beschikking gekregen over een nieuwe en grotere verenigingsruimte. Tijdens de afgelopen algemene jaarvergadering werd hierover al iets verteld. Momenteel wordt de ruimte ingericht met werkplekken, computers etc., zodat het binnenkort mogelijk wordt om om op een centrale plek individueel of gezamenlijk onderwerpen uit te zoeken. De verwachting is dat de ruimte na de vakantie is ingericht. Vervolgens zal er een open dag worden georganiseerd waarbij alle leden worden uitgenodigd een kijkje te komen nemen. Het plan is om vanaf dat moment op vaste tijden de ruimte beschikbaar te stellen voor de leden. Om dit te kunnen organiseren is een aantal vrijwilligers nodig die bereid zijn om af en toe enkele uren aanwezig te zijn en tevens willen helpen het archief te digitaliseren danwel het uitzoeken van bepaalde onderwerpen, die dan weer gebruikt kunnen worden bij artikelen voor *Levend Verleden*. Lijkt het u wat om enkele uurtjes, als het u uitkomt, de vereniging te helpen, neem dan contact op met het bestuur: Jans Klok 0592-414406 of mail secretariaat@desmilde.nl. In de volgende nieuwsbrief zal meer informatie komen over de open dag.

Wie kende burgemeester Rijpstra?

Ons lid Bertus Voortman is al heel wat jaartjes geleden uit Smilde vertrokken. Regelmatig kunt u in *Levend Verleden* lezen, dat zijn geboorteplaats hem nog steeds na aan het hart ligt.

Momenteel is hij bezig met een verhaal over oud-burgemeester Rijpstra, alleen ontbreekt de zogenaamde 'persoonlijke band'. Bertus wil daarom graag contact met mensen die persoonlijke herinneringen hebben aan deze burgemeester. Informatie naar: info@bertusvoortman.nl; 0653310720.

Bankrekening
nummer: NL 66
RABO 0382
8524 35, t.n.v.
Historische
Vereniging
De Smilde,
Tramweg 59,
9422 BM
Smilde

Excursie naar de vestingstad Bourtange

De jaarlijkse excursie van de historische vereniging ging dit jaar, op 28 mei jl., naar de vestingstad Bourtange. 's Morgens om kwart over acht stond de bus klaar voor vertrek. Om halfnegen stapten de deelnemers in de bus en vertrokken we. In Smilde scheen de zon en het leek een mooie dag te worden. Maar hoe verder we naar het noorden reden hoe donkerder de lucht werd en aangekomen in Vlagtwedde, regende het. Ook bij het einddoel Bourtange regende het nog. Maar eenmaal in de vesting Bourtange brak de lucht open en heeft de zon ons niet meer in de steek gelaten.

Bij aankomst stond de koffie met moerasbrobbels klaar. Wat een moerasbrobbel is moeten jullie zelf maar ontdekken, ze smaakten heerlijk. Toen we een beetje bijgekomen waren van de busrit gingen we onder begeleiding van twee gidsen de vesting in. Beide dames hebben ons, ieder op haar eigen manier, de vesting laten zien met de wallen, grachten, kanonnen, bastions, ravelijnen enzovoort. Ze vertelden over de ontstaansgeschiedenis van de vesting en het gebruik van de gebouwen en versterkingen. Ook de secreten - openbare toiletten - werden niet overgeslagen. Hier kon je gezellig met vier man naast elkaar zitten. Ze stonden op de bruggen, zodat de behoefte gelijk in het water viel. Waterspoeling was niet nodig.

Even een stukje geschiedenis:

In 1580 viel Groningen door het verraad van stadhouder Rennenberg weer in Spaanse handen. Om te verhinderen dat Spaanse troepen hen te hulp zouden komen gaf Willem van Oranje opdracht om op de smalle zandstrook tussen de moerassen een vesting te bouwen. Deze zandstrook, tange genoemd, was van de gezamenlijke boeren. Vandaar Bourtange. Op de zandstrook konden twee kar-

ren elkaar net passeren. De vesting Bourtange had twee poorten. De Friese poort leidde naar Groningen en de Münsterse poort naar o.a. Münster in Duitsland. Deze vesting is nooit veroverd door de vijanden. Ook in 1672 niet door Bernhard von Galen, bisschop van Münster, Bommen Berend genaamd, toen hij via Drenthe het beleg legde voor Groningen en als laatste vesting ook Bourtange wilde innemen. Hij bood toen de bevelhebber Prott van de vesting een voor die tijd groot bedrag aan geld, 200.000 gulden, om zich over te geven. Maar Prott weigerde. Ook het beleg van Groningen leverde de bisschop niets op.

Rond de klok van 12 werd ons een heerlijke broodmaaltijd voorgeschoteld, die we ons goed lieten smaken. Na de maaltijd kregen we onder begeleiding van gids mevrouw Borg nog een bezichtiging in het museum, de rosmolen (aangedreven door een paard) en de synagoge. Hier gaf ze een uitgebreide uitleg van de handelingen die de orthodoxe joden moesten uitvoeren wanneer ze hier binnenkwamen. Het rituele bad, de kleding, en de ruim 600 geboden en verboden. Ze had studie gemaakt van het Hebreeuws, zodat ze de teksten op de borden kon lezen.

Na dit alles kon eenieder een uurtje op eigen gelegenheid de vesting bekijken of gebruik maken van een van de terrassen om te genieten van de zon en de drukte in de straat. Rond halfvier was het weer verzamelen bij de bus. Deze stond alweer klaar bij de ingang. Om vier uur vertrokken we en even voor halfzes waren we weer terug in Smilde.

Gezien de vele positieve reacties kijken we weer terug op een geslaagde excursie.

– Gerrit Helder

Noteer maar vast

Voor het seizoen 2016-2017 staan alweer een aantal activiteiten op ons programma die u niet wilt missen. Noteer alvast onderstaande data in uw agenda.

- **Woensdag 28 september** staat een verhaal over de NTM (Nederlandse Tramweg Maatschappij) op het programma. De tram die vanaf 1915 ruim 17 jaar door Smilde reed. De heer Hemkes uit Lemmer vertelt ons hier dan alles over, maar misschien weet u er ook zelf het één of ander van af. Misschien hebt u nog wel verhalen en gebeurtenissen over de tram. We horen het graag van u. We verwachten u vóór 20 uur in De Spil te Bovensmilde.
- **Donderdag 17 november** vertelt de heer H.J. Leschen ons over gebruiken die vroeger in Drenthe het hele jaar door in zwang waren. Zoals: wanneer de aardappelen in de herfst uit de grond waren, werden er oliebollen gegeten. Misschien kent u ook nog an-

dere 'vergeten' verhalen. Ook op deze avond kunt u uw verhaal kwijt. De aanwezigen staat een traktatie te wachten. De avond wordt gehouden in Het Kompas te Smilde. Aanvang 20 uur.

- Voor 2017 staat op **vrijdag 20 januari** de Neijoars-vesite gepland. De Schakel te Hoogersmilde is dan ons onderkomen.
- De jaarvergadering wordt gehouden begin **maart 2017**. We worden dan gastvrij ontvangen in De Spil te Bovensmilde.
- Het jaarlijkse reisje is gepland op **zaterdag 20 mei 2017**.

Op de laatste drie activiteiten zal in de komende nieuwsbrieven nader worden ingegaan.

– De activiteitencommissie